

je oblik društvene organizacije bio iskorišćavan od vladajućih staleža, koji su se formirali iz ratničko-stočarskog elementa. Taj je elemenat predstavljao čini se drukčije kulturne osobine od onih, kojima su se odlikovali zadrugari i tu nije dolazilo do naročito etničkog izjednačavanja baš zato, što su osvajači u obliku staleške organizacije iskorišćavali poljoprivrednike, a da nisu trebali da diraju u njihovu kulturu i u njihovo unutrašnje društveno uređenje. U koliko je dolazilo do nekog etničkog izjednačavanja, to je bilo u slučaju, kada su manastiri i svjetovna vlastela silom naseljavali stočare nomade i privikivali ih na zemljoradnju. Ali ti stočari nomadi nisu namećali svoje osobine zadrugarima starosjedilcima, nego je proces bio obratan. To je sasvim razumljivo. Došljaci su naime morali od starosjedilaca da uče ratarstvo i sjedilački način života; tih stočara-nomada, koji su prisilno naseljavani, bilo je relativno manje od poljodjelaca, i bili su rastrkani unutar nepomične i otporne starosjedilačke mase.

Isti se je proces odigrao, kad je na mjesto nemanjičke staleške države došao turski vojnički feudalizam. I taj je iskoristio zadružnu ekonomsku organizaciju starosjedilaca, ali nije dirao niti u njihovu društvenu organizaciju niti u njihovu kulturu, jer mu to nije bilo ni potrebno. I turski feudalni sistem je nestao, a poljodjelci su u ovim krajevima još do danas održali mnoge osobine svoje prakulture.